

**NÂNG CAO HỆ THỐNG GIÁO
DỤC ĐẠI HỌC VIỆT NAM
NHẪM TĂNG CƠ HỘI VIỆC
LÀM VÀ KỸ NĂNG KHỞI
NGHIỆP CHO SINH VIÊN SAU
KHI RA TRƯỜNG**

**SÁCH TRẮNG VỀ CHÍNH SÁCH:
KHUYẾN NGHỊ TỪ HỘI THẢO
QUỐC GIA VỀ VIỆC LÀM VÀ
KHỞI NGHIỆP CHO SINH VIÊN
SAU TỐT NGHIỆP**

D5.4.1 Sách trắng về Chính sách

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

V2WORK

V2WORK

SÁCH TRẮNG VỀ CHÍNH SÁCH: KHUYẾN NGHỊ TỪ HỘI THẢO QUỐC GIA VỀ VIỆC LÀM VÀ KHỞI NGHIỆP CHO SINH VIÊN SAU TỐT NGHIỆP

D5.4.1 Sách trắng về Chính sách

Thông tin tài liệu	
Dự án	V2WORK – “Nâng cao hệ thống giáo dục đại học Việt Nam nhằm tăng cơ hội việc làm và kỹ năng khởi nghiệp cho sinh viên sau khi ra trường”
Số tham chiếu	# 586252-EPP-1-2017-1-ES-EPPKA2-CBHE-SP
Tác giả tài liệu	Trần Lê Hoa Tranh & Hồ Cẩm Nhung (Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn – Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh), Nguyễn Thị Ngọc Vân (Đại học Trà Vinh), Lương Đình Duy (Đại học Nha Trang), Lý Mỹ Hạnh (Đại học Công nghiệp Vinh)

Thông báo Pháp lý

Tài liệu này đã được biên soạn và hiệu đính bởi các trường Đại học thành viên của Dự án V2WORK “Nâng cao hệ thống giáo dục đại học Việt Nam nhằm tăng cơ hội việc làm và kỹ năng khởi nghiệp cho sinh viên sau khi ra trường”, do Quỹ Erasmus+ tài trợ và Đại học Alicante điều phối. Những kết quả nghiên cứu, nhận định và ý kiến trong tài liệu này hoàn toàn do các tác giả đưa ra và Ủy ban Châu Âu không chịu bất cứ trách nhiệm gì đối với những trường hợp sử dụng thông tin có trong tài liệu này.

Tất cả những nội dung thuộc khuôn khổ Dự án V2WORK được bảo vệ bởi Luật Sở hữu Trí tuệ, cụ thể là Luật Bản quyền.

Hiệu đính bởi Đại học Alicante, Tây Ban Nha

© Universidad de Alicante 2020. Đã đăng ký bản quyền. Cho phép sử dụng thông tin với điều kiện phải chú thích nguồn.

Vui lòng trích dẫn tài liệu này như sau:

Tiếng Việt: Trần Lê Hoa Tranh, Hồ Cẩm Nhung, Nguyễn Thị Ngọc Vân, Lương Đình Duy, Lý Mỹ Hạnh (2020). *Sách Trắng về Chính Sách: Khuyến nghị từ Hội thảo Quốc gia về Việc làm và Khởi nghiệp cho Sinh viên sau tốt nghiệp. Dự án V2WORK. Chương trình Erasmus+.*

Tiếng Anh: Tran Le Hoa Tranh, Ho Cam Nhung, Nguyen Thi Ngoc Van, Luong Dinh Duy, Ly My Hanh (2020). *Policy White Paper: Recommendations from the National Conference on graduate employment and entrepreneurship. V2WORK project. Erasmus+ programme.*

Thông tin liên hệ:

Phòng Quản lý Dự án Quốc tế (OGPI) – Đại học Alicante

Website: www.ogpi.ua.es

V2WORK: www.v2work.eu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Mục lục

1. GIỚI THIỆU	7
1.1. Hội thảo Quốc gia V2WORK	7
1.2. Mục tiêu của Hội thảo Quốc gia	8
1.3. Các phiên thảo luận tại Hội thảo Quốc gia	10
1.4. Sách trắng về Chính sách	10
2. KHUYẾN NGHỊ CHÍNH SÁCH	11
2.1. Về thực trạng việc làm của sinh viên sau tốt nghiệp	11
2.2. Về khởi nghiệp tại các Tổ chức Giáo dục Đại học:	12
3. KẾT LUẬN	15
PHỤ LỤC	16

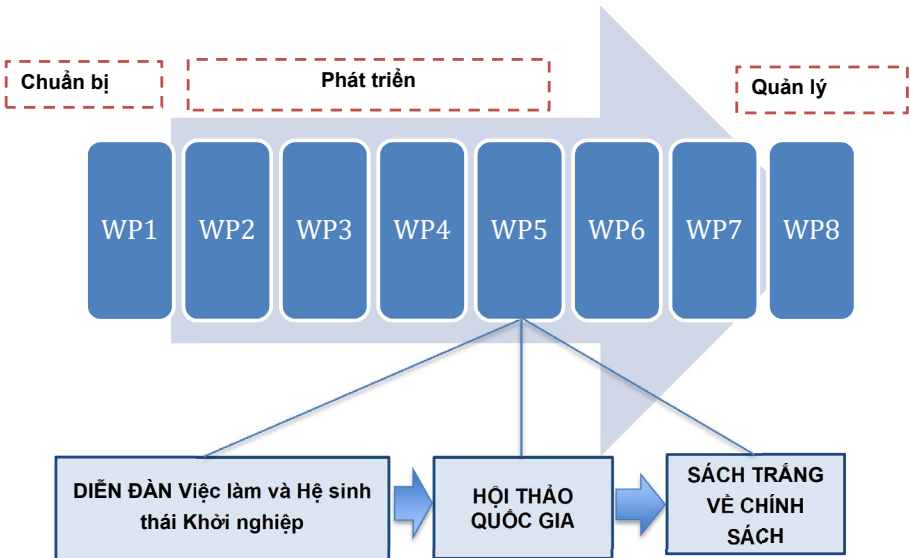
Các thành viên tham dự Hội thảo Quốc gia

V2WORK

1. GIỚI THIỆU

1.1. Hội thảo Quốc gia V2WORK

Hội thảo Quốc gia về Việc làm sau tốt nghiệp và Khởi nghiệp là một sự kiện liên kết do V2WORK tổ chức, diễn ra tại Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (USSH), Thành phố Hồ Chí Minh vào ngày 30 và 31 tháng 10 năm 2019. Sự kiện này – vốn là một hạng mục quan trọng của dự án V2WORK – là sự hợp tác tích cực giữa 8 trường đại học Việt Nam và 3 trường đại học Châu Âu, được tổ chức với sự hỗ trợ của Bộ Giáo dục và Đào tạo (MOET) và Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam tại Thành phố Hồ Chí Minh.

Hình 1: Các gói công việc của V2WORK và Hội thảo Quốc gia

V2WORK là dự án tăng cường năng lực giáo dục đại học do Ủy ban Châu Âu đồng tài trợ thông qua chương trình Erasmus+ (hợp đồng số 586252-EPP-1-2017-1-ES-EPPKA2-CBHE-SP) với sự tham gia của 08 trường đại học Việt Nam và 03 trường đại học Châu Âu, Bộ GD & ĐT, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, và hiệp hội sinh viên AIESEC. Dự án nhằm mục đích nâng cao năng lực hệ thống giáo dục đại học Việt Nam để tăng cường cơ hội việc làm và kỹ năng khởi nghiệp của sinh viên mới ra trường, đồng thời củng cố mối quan hệ giữa hệ thống giáo dục với thị trường lao động, phù hợp với ưu tiên mà chính phủ Việt Nam đặt ra ở cấp quốc gia là tăng cơ hội việc làm cho sinh viên sau khi tốt nghiệp.

1.2. Mục tiêu của Hội thảo Quốc gia

Mục tiêu của Hội thảo Quốc gia về Việc làm sau tốt nghiệp và Khởi nghiệp là nhằm kích thích đối thoại và tranh luận về thực trạng việc làm của sinh viên mới ra trường cũng như về hệ sinh thái khởi nghiệp hiện có ở Việt Nam đối với các nhà khởi nghiệp trẻ ở cấp quốc gia. Mục tiêu được xây dựng dựa trên các diễn đàn Hệ sinh thái Việc làm và Khởi nghiệp (EEEF) được tổ chức tại 8 tỉnh khác nhau vào mùa hè/mùa thu năm 2019. Hội thảo Quốc gia được chia thành các phiên thảo luận khác nhau và tập hợp các nhà tuyển dụng và sinh viên tốt nghiệp cùng thảo luận về kỳ vọng và thực tế của quá trình chuyển tiếp từ môi trường giáo dục đại học sang thị trường lao động, đồng thời khuyến khích các doanh nhân trẻ khởi nghiệp thành công tại Việt Nam chia sẻ câu chuyện bản thân của họ, cùng nhiều bài phát biểu của những diễn giả chính trình bày về chủ đề việc làm và khởi nghiệp.

Hình 2: Thành phần tham gia quan trọng trong Hội thảo Quốc gia tại USSH

Hội thảo Quốc gia tại Thành phố Hồ Chí Minh thu hút nhiều thành phần tham gia từ cộng đồng các trường đại học (nhà quản lý, giáo sư, nhân viên trung tâm hướng nghiệp, và sinh viên), sinh viên đã tốt nghiệp, nhà tuyển dụng, nhà hoạch định chính sách và các cơ quan giới thiệu việc làm. Đây là cơ hội đặc biệt để các đối tượng khác nhau cùng nhau thảo luận về các vấn đề liên quan đến việc làm như: sự không tương thích giữa năng lực của sinh viên mới ra trường và nhu cầu của nhà tuyển dụng, quá trình chuyển tiếp từ trường học sang thị trường lao động, hoặc hệ sinh thái khởi nghiệp tại Việt Nam.

1.3. Các phiên thảo luận tại Hội thảo Quốc gia

Nhiều phiên thảo luận đã diễn ra trong suốt hai ngày thông qua hàng loạt diễn đàn có tên gọi:

- “Thực trạng việc làm của sinh viên Việt Nam sau tốt nghiệp”
- “Quá trình chuyển tiếp từ Giáo dục Đại học sang Thị trường Lao động”
- “Hệ sinh thái Khởi nghiệp tại Việt Nam”
- “Tôi đã trở thành một nhà khởi nghiệp như thế nào?”

Các diễn đàn này đã trình bày kết quả của tất cả các phiên thảo luận tại diễn đàn EEEF được tổ chức trước đó ở 08 tỉnh, đồng thời nêu lên suy nghĩ của các đại diện thị trường lao động, các doanh nhân thành đạt và Bộ GD & ĐT. Các phiên thảo luận này, với sự đóng góp ý kiến từ nhiều diễn giả khác nhau về vấn đề việc làm cho thanh niên cũng như Hệ sinh thái Khởi nghiệp tại Việt Nam, và một báo cáo phân tích được thực hiện bởi dự án V2WORK về việc làm sau tốt nghiệp và khởi nghiệp tại Việt Nam, đều được tóm tắt lại trong phiên bế mạc hội thảo nhằm đưa ra một số khuyến nghị chính sách.

1.4. Sách trắng về Chính sách

Sách trắng về Chính sách Quốc gia sẽ được xây dựng dựa trên kinh nghiệm tích lũy trong quá trình thực hiện dự án, qua những hiểu biết thu thập được từ EEEF, và các phiên thảo luận tại các diễn đàn khác nhau của Hội thảo Quốc gia, và sau đó sẽ được công bố đến các nhà hoạch định chính sách.

Mục đích của Sách trắng về Chính sách là trình bày các khuyến nghị chính sách đạt được khi kết thúc Hội thảo Quốc gia với hy vọng rằng chúng có thể được sử dụng để nâng cao năng lực hệ thống giáo dục đại học Việt Nam nhằm hỗ trợ sinh viên mới ra trường tìm được việc làm ổn định, hoặc giúp đỡ hoạt động khởi nghiệp của sinh viên sau tốt nghiệp.

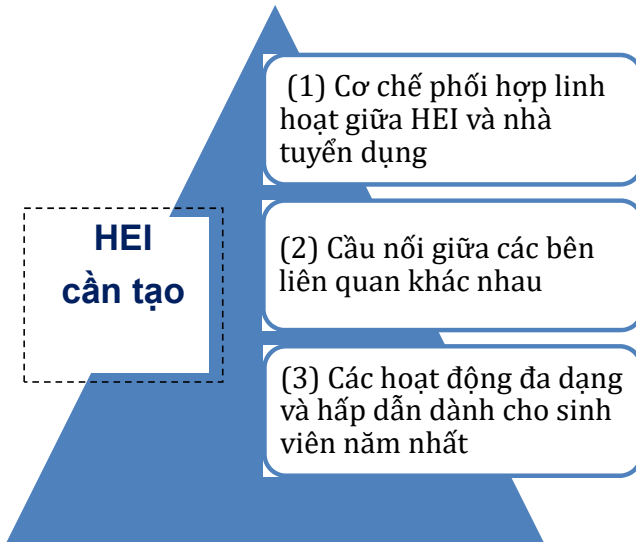
2. KHUYẾN NGHỊ CHÍNH SÁCH

2.1. Về thực trạng việc làm của sinh viên sau tốt nghiệp

Hỗ trợ sinh viên mới ra trường tìm việc làm là một trong nhiều nhiệm vụ của các Tổ chức Giáo dục Đại học (HEI) bên cạnh các chương trình đào tạo giáo dục, nghiên cứu khoa học, v.v.

Các HEI có sứ mệnh tích hợp đào tạo lý thuyết, đào tạo kỹ năng và đào tạo thái độ làm việc vào các chương trình giáo dục của họ để sinh viên có thể trang bị tốt cho bản thân nhằm tìm được việc làm ổn định sau khi tốt nghiệp.

Các trung tâm hướng nghiệp tại các HEI có nhiệm vụ giúp sinh viên định hướng lựa chọn nghề nghiệp, am hiểu về các ngành nghề, nắm bắt rõ thị trường lao động để có thể tìm được việc làm phù hợp sau khi tốt nghiệp.

Hình 3: Ba mục tiêu mà HEI cần tập trung

Do dữ liệu việc làm và khả năng tìm kiếm việc làm của sinh viên khác nhau giữa các vùng miền, các HEI cần (1) tạo một cơ chế phối hợp linh hoạt giữa các HEI và nhà tuyển dụng một cách sáng tạo và chủ động; (2) tạo cầu nối giữa các bên liên quan khác nhau để tạo liên kết có lợi cho cả sinh viên và doanh nghiệp; (3) tạo các hoạt động phong phú, đa dạng và hấp dẫn cho sinh viên năm nhất, như tham quan môi trường công ty, tọa đàm doanh nhân, hội chợ việc làm, hội chợ nghề nghiệp, thực tập, cuộc thi ý tưởng nghề nghiệp, v.v. bằng cách tận dụng các khoản tài trợ của doanh nghiệp để hỗ trợ đào tạo kỹ năng cho sinh viên.

Tăng cường định hướng nghề nghiệp với các câu lạc bộ định hướng nghề nghiệp, các hoạt động ngoại khóa, phát huy sáng kiến của cá nhân và tập thể, các buổi tư vấn và đào tạo các kỹ năng cần thiết cho sinh viên trước khi ra trường như: ngoại ngữ, tin học, kỹ năng viết một CV tốt, kỹ năng phỏng vấn, giao tiếp, thái độ đối với công việc, hợp tác và làm việc nhóm, v.v.

Cần có hệ thống dự báo chính xác về nhu cầu nhân lực tại địa phương và quốc gia và liên kết giữa các trường đại học. Việc cập nhật thông tin trên các trang web việc làm và nghề nghiệp của HEI cũng là điều cần thiết. Cả Bộ GD & ĐT và HEI cần có các chính sách cụ thể, chuyên sâu và mới nhất về định hướng nghề nghiệp trong các chương trình đào tạo cũng như có mối liên kết với các HEI khác và các bên liên quan khác nhau (doanh nghiệp, sinh viên, tổ chức, v.v.)

2.2. Về khởi nghiệp tại các Tổ chức Giáo dục Đại học:

Đào tạo kỹ năng khởi nghiệp cho sinh viên là một nhiệm vụ khác mà các HEI nên thực hiện bên cạnh các chương trình đào tạo giáo dục, nghiên cứu khoa học, tìm kiếm việc làm, v.v.

Các trung tâm hướng nghiệp tại các HEI có nhiệm vụ giúp sinh viên định hướng nghề nghiệp của bản thân liên quan đến hoạt động khởi nghiệp, giúp sinh viên am hiểu về các ngành nghề, nắm bắt thông tin đầy đủ về hệ sinh thái khởi nghiệp, thúc đẩy tinh thần khởi nghiệp, phát triển tư duy khởi nghiệp trên nền tảng kiến thức kỹ năng (giải quyết vấn đề, quản trị tài chính,

quản lý nhân sự, sở hữu trí tuệ, kỹ năng huy động vốn,...) để sau khi ra trường sinh viên có thể khởi nghiệp kinh doanh phù hợp.

Dựa trên tình hình khởi nghiệp và năng lực khởi nghiệp khác nhau ở nhiều vùng miền, các HEI nên tổ chức các hoạt động khởi nghiệp khác nhau như:

- Mở các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ và đào tạo thêm về kỹ năng khởi nghiệp.
- Thiết lập các không gian khởi nghiệp (như vườn ươm doanh nghiệp, trung tâm hỗ trợ khởi nghiệp, CLB Doanh nhân cựu sinh viên, v.v.)
- Thực hành triển khai các dự án khởi nghiệp dựa trên ý tưởng, dự án của sinh viên.
- Thường xuyên tổ chức các cuộc thi ý tưởng khởi nghiệp ở các giai đoạn phát triển startup và hỗ trợ thiết thực cho các ứng viên.

Về xây dựng mạng lưới kết nối kinh doanh, các HEI nên hợp tác với các doanh nghiệp trong nhiều hoạt động như:

- Mời các doanh nhân thành đạt đến nói chuyện truyền cảm hứng cho sinh viên tại hội chợ việc làm, ngày hội định hướng nghề nghiệp, hội chợ khởi nghiệp, ngày hội tư vấn tuyển sinh hoặc tư vấn, tài trợ cho các hoạt động khởi nghiệp.
- Xây dựng và phát triển các tài liệu, giáo trình về khởi nghiệp. Các HEI cần chủ động phân bổ số lượng tín chỉ phù hợp cho từng khoa và đưa vào chương trình đào tạo bắt buộc hoặc tự chọn theo quy định của Bộ GD & ĐT.
- Tổ chức tại Trung tâm hướng nghiệp các lớp bồi dưỡng kiến thức khởi nghiệp nhằm phát huy kỹ năng nghề phù hợp.

Bộ GD & ĐT và các HEI cần có các chính sách cụ thể, chuyên sâu và mới nhất về định hướng nghề nghiệp trong các chương trình đào tạo cũng như có mối liên kết với các HEI khác và các bên liên quan khác nhau (doanh nghiệp, sinh viên, tổ chức, ...).

Quỹ phát triển khoa học và công nghệ phải dành một phần quỹ cho hoạt động khởi nghiệp của sinh viên. Cần liên kết các chương trình đào tạo khởi

ngiệp giữa các HEI. Cần có các chính sách linh hoạt và chặt chẽ khi sử dụng các nguồn tài chính của các doanh nghiệp trong và ngoài nước.

BẢNG 1: CÁC HOẠT ĐỘNG KHỞI NGHIỆP

	Hoạt động 1	Hoạt động 2	Hoạt động 3	Hoạt động 4
Khuyến khích tinh thần khởi nghiệp	Mở các khóa học bồi dưỡng	Thiết lập không gian khởi nghiệp	Thực hành triển khai các dự án khởi nghiệp	Tổ chức cuộc thi ý tưởng khởi nghiệp
Xây dựng mạng lưới kết nối kinh doanh	Mời các doanh nhân thành đạt đến truyền cảm hứng cho sinh viên	Giới thiệu tài liệu và chương trình giảng dạy khởi nghiệp	Tổ chức các dịch vụ tư vấn CaCe	

3. KẾT LUẬN

Hội thảo Quốc gia là cơ hội tuyệt vời để đại diện các Tổ chức Giáo dục Đại học, các doanh nghiệp trong và ngoài nước, doanh nghiệp vừa và nhỏ cũng như sinh viên trao đổi về tình hình việc làm và khởi nghiệp của sinh viên đang học và đã tốt nghiệp tại các trường đại học trong nước.

Những nội dung trọng điểm thu hoạch được từ Hội thảo bao gồm:

- Tìm kiếm các giải pháp hỗ trợ tài chính và kinh nghiệm từ các doanh nghiệp là một nhiệm vụ quan trọng cho các Trung tâm hướng nghiệp và các Tổ chức Giáo dục Đại học.
- Tạo và phát triển mạng lưới giữa các trường đại học, giữa trường đại học và doanh nghiệp, và giữa trường đại học và sinh viên để gia tăng cơ hội việc làm và kỹ năng khởi nghiệp cho sinh viên sau khi ra trường.

Các khuyến nghị được trình bày ở đây dựa trên các phiên thảo luận tại các diễn đàn khác nhau của Hội thảo Quốc gia. Hy vọng rằng cả Bộ Giáo dục và Đào tạo và các Tổ chức Giáo dục Đại học sẽ xem xét khuyến nghị để nâng cao khả năng tìm việc làm phù hợp cho sinh viên cũng như tạo ra một hệ sinh thái khởi nghiệp lành mạnh, vững chắc để hỗ trợ các dự án kinh doanh sáng tạo của sinh viên sau tốt nghiệp.

V2WORK

PHỤ LỤC

Danh sách các diễn đàn

STT	TÊN	THÀNH VIÊN THAM DỰ DIỄN ĐÀN
1	Thực trạng việc làm của sinh viên Việt Nam sau tốt nghiệp	<ul style="list-style-type: none">• ĐH KH&NV (USSH) – Bà Hồ Cẩm Nhung• ĐH Trà Vinh (TVU) – Bà Nguyễn Thị Ngọc Vân• ĐH Thủ Dầu Một (TDMU) – Bà Trương Thị Thủy Tiên• ĐH Nha Trang (NTU) – Ông Đỗ Quốc Việt• ĐH Tây Nguyên (TNU) – Ông Trần Trung Dũng• Trung tâm Việc làm và Khởi nghiệp (IUV) – Ông Trần Huỳnh Quang• ĐH Bách Khoa Hà Nội (HUST) – Ông Trần Văn Tớp• ĐH Đà Nẵng (UD) – Bà Ngô Thị Ngọc Hoa <p>Người điều phối: Ông Võ Trung Hùng, Đại học Đà Nẵng</p>
2	Quá trình chuyển tiếp từ giáo dục đại học sang thị trường lao động	<ul style="list-style-type: none">• Ông Đoàn Hữu Đức - Chủ tịch Tập đoàn Tư vấn Việt Nam• Ông Phan Quốc Tuấn - Chủ tịch Song Bình group, Đại lý Fedex tại Việt Nam• Ông Lê Vĩnh Trương - Phó chủ tịch, JUST IN TIME• Ông Võ Hiếu Nghĩa - MC, cựu sinh viên Khoa Giáo dục• Ông Ngô Minh Nhật - cựu sinh viên Khoa Xã hội học• Bà Trịnh Lâm Thị Thiên Kim, Trưởng phòng Phát triển Kinh doanh, Đại học FPT <p>Người điều phối: Bà Trương Thị Thủy Tiên, Đại học Thủ Dầu Một</p>
3	Hệ sinh thái Khởi nghiệp ở Việt Nam	<ul style="list-style-type: none">• ĐH KH&NV (USSH) – Bà Trần Lê Hoa Tranh• ĐH Trà Vinh (TVU) – Ông Nguyễn Duy• ĐH Thủ Dầu Một (TDMU) – Bà Trương Thị Thủy Tiên• ĐH Nha Trang (NTU) – Ông Đỗ Quốc Việt• ĐH Tây Nguyên (TNU) – Ông Trần Trung Dũng• Trung tâm Việc làm và Khởi nghiệp (IUV) – Bà Trần Thị Bích• ĐH Bách Khoa Hà Nội (HUST) – Ông Phạm Tuấn Hiệp• UD – Ông Lê Vũ <p>Người điều phối: Ông Đinh Văn Hải, Trường Đại học Bách Khoa Hà Nội</p>

4	Tôi đã trở thành một nhà khởi nghiệp như thế nào?	<ul style="list-style-type: none">• Bà Võ Thị Phương Lan, Giám đốc điều hành, Công ty Cổ phần Giao nhận Vận tải Mỹ Á, Chủ tịch Hội đồng Tư vấn Hỗ trợ Chương trình Khởi nghiệp Quốc gia khu vực phía Nam• Ông Francesco Trần Văn Liêng, Chủ tịch HĐQT CÔNG TY CỔ PHẦN VINACACAO• Bà Selena Lê, Nhà sáng lập tổ chức No Waste Vietnam• Ông Đình Minh Quyền, CEO Talkcafe 100% English• Ông Nguyễn Quang Nhựt, Giám đốc, Công ty Cổ phần Shojiki Advertising <p>Người điều phối: Bà Nguyễn Phương Thảo, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI)</p>
---	--	--

V2WORK

www.v2work.eu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union